

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18)

แสงจันทร์ ชาญชาติ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (Independent Sample t – test) และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน One Way Analysis of Variance ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) แตกต่างกันในด้านภาพรวมและ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: 1) ความคิดเห็น 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนโดยสร้างความเสมอภาคและให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยกำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนขึ้นในปัจจุบัน และที่สำคัญได้กำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุด โดยมีภาระงานอำนาจสู่สถานศึกษามากขึ้นในลักษณะการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาจึงมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานให้นักเรียนมีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ การที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่างๆในโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ จะเห็นว่าคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการนั้น ประสบความสำเร็จ และการที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1) การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องดำเนินงานตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถและจะต้องเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารการจัดการศึกษาและมีคุณลักษณะที่สำคัญในด้านวิชาชีพและส่วนตัว เพื่อดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มเข้าใจสังคมได้ดี มีความอดทนและรับผิชอบสูง เป็นที่ยอมรับนับถือผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หาได้ง่าย ๆ ในสถานศึกษาที่หายากกว่านั้นคือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (ชร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 235)

จากเหตุผลดังกล่าวพบว่า คุณภาพงานวิชาการขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนาตนเองได้มาตรฐาน ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนางานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการศึกษากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะทางปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานด้านวิชาการ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการและการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ปีการศึกษา 2559 จำนวน 220 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ปีการศึกษา 2559 จำนวน จำนวน 120 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพครู จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การสอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18)ที่มี เพศ และประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18)แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ในปีการศึกษา 2559 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้นำทางวิชาการและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การสอนการสอนซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ซึ่งมี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการการวัดประเมินผลและวิจัย 6) ด้านการนิเทศการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent Sample t – test)
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา(เครือข่ายที่ 18) ในภาพรวมและ พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และ พบว่า ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา (เครือข่ายที่ 18) พบประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ครูความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา (เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา (เครือข่ายที่ 18) ได้ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษานี้ ต้องเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งสังคมยุคปัจจุบันมีความเจริญอย่างรวดเร็วทำให้ผู้บริหารเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรอบรู้ มีทักษะการบริหาร มีคุณธรรม มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กร ให้เกิดความเป็นเลิศทางด้านการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลแท้จริง น่าจะส่งผลจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่บัญญัติให้มีมาตรฐานการบริหารซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของของ วีระชาติ วิลาศรี (2550, หน้า 103-122) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวภัทร์ อุทัยรัตน์ และคณะ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สนับสนุนการสอนของครูโดยจัดหาเอกสารหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อ การเรียนการสอนและ ส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งมีความสอดคล้องตาม แนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 ค , หน้า 29) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียน เป็น บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาและใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นและชักนำให้บุคลากรในโรงเรียนได้ใช้ความสามารถ อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามต้องการ ดังนั้นหากผู้บริหารสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างชัดเจน และให้การสนับสนุนส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับคณะครูในโรงเรียนได้ จะสามารถ ทำให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ไม่ยาก และสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการของกรูก (Keug, 1992 อ้างถึงใน ไกสิทธิ์ เปตรินทร์ , 2552, หน้า 87) ที่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องมีความรู้ ความสามารถในการ กำหนดพันธกิจ มีการบริหารหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการนิเทศ กำกับติดตาม วัดผลและประเมินผลส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาวิชาชีพ ให้มีความก้าวหน้าและมีการส่งเสริม การจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ ส่งเสริมทางวิชาการเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกสถานที่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพชาติ ชุ่มชื่น (2554, หน้า 25) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารในการนำกลุ่มให้ กระทำกิจกรรมทางวิชาการให้บังเกิดผลดีต่อการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและ สอดคล้องกับแนวคิดของไชยา กรมแสง (2553, หน้า 117) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร การสนับสนุนและส่งเสริมครู จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสนับสนุนการวัดประเมินผลของผู้เรียน เป็นผู้ประสานงานควบคุมงานด้านวิชาการ พัฒนาสภาพการทำงานของครู และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ กำกับติดตามนิเทศครู ส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคลากร

1.3 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษานโยบายมีการกระตุ้นการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT) ส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 101) ที่กล่าวว่าประเภทของสื่อการเรียนรู้ว่าสิ่งของทุกอย่าง ทุกประเภท ทุกชนิด ทั้งที่มีตัวชี้วัดและไม่มีตัวชี้วัด ที่ผู้สอนสามารถนำมาประกอบการสอนแล้ว ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน หมายรวมถึงการทำให้วงการศึกษาคิดพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับแนวคิดของพรนิชา เสน่หาภูวิศ (2550, หน้า 70) ได้ศึกษาการนิเทศ 116 ภายในสถานศึกษาด้านงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่าด้านงานสื่อและนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

1.4 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะว่าผู้บริหารส่งเสริมครูสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงโดยเน้นความปลอดภัยเป็นหลัก จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรเพ็ญ ประสาทไทย (2551, หน้า 12) ที่กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่แวดล้อมใกล้ตัวหรือไกลตัว โรงเรียน แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ ที่สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น สามารถคิดสร้างสรรค์พัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษาเรียนรู้ สามารถเลือกรับเอาสิ่งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสุรพงศ์ สุทธิศักดิ์ (2551: 83) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัด 117 เทศบาลนครยะลา พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาลนครยะลาพัฒนางานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

1.5 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวัด ประเมินผลและวิจัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการกำหนด ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีฝ่ายส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ส่งเสริมให้ครูวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิชิต ฤทธิ์จัญญ (2553, หน้า 24) ที่กล่าวว่า การวิจัย ในชั้นเรียน หมายถึงการวิจัยปฏิบัติการที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของอนันต์ หะยิสาและ (2553, หน้า 93) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่พิเศษ เฉพาะกิจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีการปฏิบัติงานบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในเขต พื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมาก

1.6 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศ การศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารการจัดให้ มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรด้าน วิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 205) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการ ที่อาศัยความร่วมมือของบุคลากร สถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่าย สามารถตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผล ขั้นสุดท้ายคือการศึกษาของผู้เรียนที่มี ความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของอนันต์ หะยิสาและ (2553, หน้า 93) ได้ ศึกษาการปฏิบัติงานบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีการปฏิบัติงานบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ ด้านการ นิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.7 ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพ ภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกับ บุคลากรอย่างเป็นระบบ จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจัด การศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

(2553, หน้า 30) ได้นิยามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal quality assurance) คือการที่สถานศึกษาดำเนินการอย่างมีแบบแผน เป็นระบบในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดจากกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุถึงการประกันคุณภาพภายในว่าดำเนินการโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และสอดคล้องกับแนวคิดของสุรพงษ์ สุทธิศักดิ์ (2551, บทคัดย่อ) พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาลนครยะลาดำเนินงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา (เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าครูเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศเป็นตัวแปรที่จะส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมากกว่าครูเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยปราณี ฉิมทับ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอบ้านนังสตา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตาม เพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางนา (เครือข่ายที่ 18) โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีความแตกต่างกันและ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในทิศทางต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวภัทร์ อุทัยรัตน์ และคณะ (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีภาวะผู้นำด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาภาวะผู้นำด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือภาวะผู้นำด้านนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนก

ตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมครูให้มีการใช้สื่อผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของ สื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆอย่างสม่ำเสมอ
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมครูพัฒนาตนเองด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจ ให้รางวัล ยกย่อง ชมเชยแก่ครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียน
4. ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการนิเทศการสอนครู เพื่อกระตุ้นให้ครูได้ปรับเปลี่ยนการสอน และพัฒนาการสอนของตนเองโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาผู้เรียน และยังได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน โดยเฉพาะการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของบุคลากรครูและพัฒนาระบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พัฒนาการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีมาตรฐานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- ไกลศิษฐ์ เปลรินทร์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์เพ็ญ ประสาทไทย. (2551). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านกระทุ่มราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยา กรมแสง. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นวกัณฑ์ อุทัยรัตน์ และคณะ.(2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปราณี นิยมทับ. (2551). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในอาเภอบ้านนั้งस्ता สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(สำเนา)
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553, การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี
- พิชิต ฤทธิจุฑา. (2553). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ้าท์ ออฟ เคอร์รี่มีส์.
- พัชรินทร์ พันธุ์โตดี. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย นครราชสีมา เขต 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พรนิชา เสน่หาภูวิศ. (2550) . การนิเทศภายในสถานศึกษาด้านงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ทักษะของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1,สาร
นิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วีรชาติ วิชาศรี. (2550). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนวมินท
ราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญาการศึกษามหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์. (2551). ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะของครูสังกัด
เทศบาลนครยะลา. สารนิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนันต์ ะยะยี่สา. (2553). การปฏิบัติงานบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1. สารนิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.